

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
odată 12 fil., a treia
odată 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Perspective.

După cele petrecute în parlamentul din Budapesta, a fost ceva natural, ca opoziția exasperată să recurgă la toate mijloacele, pentru a clătina poziția guvernului actual. Și pe când cei din urmă deputați părăsiau dinaintea polițiștilor lui Pavlic casa dietei de pe malul Dunării, un patruzeci-șioptist din urmă a mai zis un adio partidului muncii, care se delecta în felul cum sunt dați afară „inmunii lor colegi”: „La revedere în delegațiuni!” Adecă în Viena, unde au fost convocată delegațiunea maghiară spre a lua la cunoștință exposele ministrilor comuni și a vota cheltuelile pentru anul ce vine. Și opoziția și-a ținut cuvântul. Au mers cam 40 deputați opoziționali la Viena, unde au provocat mici tulburări în casa maghiară și au protestat împotriva convocării și legalității delegațiilor lor. Apoi fără multă vorbă au părăsit casa și s'au înapoiat la Budapesta, unde populațiunea le-a făcut o grandioasă primire.

Fiecare partid judecă acum ținuta aceasta din cale afară vehementă a opoziției din punctul acela de vedere, că întrucât contribuie la biruința programului său. Mai încântat de pășirea aceasta fără rezervă a coaliției opoziționale e partidul social-democrat, care așteaptă dela aceasta o schimbare radicală în sistemul de guvernare de până acuma și mai întâi legiferarea grabnică a reformei sufragiului universal.

Tot cam aceste sentimente stăpânesc și pe milioanele desmoștenite, ca din aceasta luptă pe viață și pe moarte a celor două partide atotstăpânitoare de până acuma, să răsără pentru mulțime, pentru țară zorile egalității de drept și datorință în proporții convenite.

Că oare veni-va și timpul ace-

sta și încă în viitorul cel mai apropiat — Dumnezeu știe. Nu se poate ști, deoarece ori cât de înverșunată se pare lupta dintre opoziționali și guvernamentali, motivele acestor înverșunări se reduc totuși mai întâi la interese și jigniri personale. Ș'a-poi înzădar ar pretinde și ar jura coaliția opoziției, că voește sufragiul universal — chiar și numai cu restricțiile cunoscute specific maghiare — nu este om, care se creadă în sinceritatea acestor cuvinte. O grupare politică, care e inspirată și însuflețită de un conte atât de conservativ și exclusivist în superbia lui de conte maghiar cum e Andrassy, ca o astfel de grupare să poată cândva realiza o reformă a sufragiului universal, e o fantazie prea îndrăzneată. Și mai ales, că noua reformă ori cum ar fi ea, va trebui totuși, ca să lase loc mai larg drepturilor mulțimei, și astfel va trebui să se valideze în cadre de tot modeste aspirațiuni naționaliste și de natură democratică, ca la așa ceva să contribuie contele Andrassy, dușmanul implacabil al românilor și contele Apponyi, ziditorul legii școlilor populare, e o absurditate, asupra căreia nu merită se mai pierdem vorba. Că vor fi în coaliție opoziționali, cari sunt convinși, că porțile parlamentului nu mai pot fi zăvorâte dinaintea reprezentanților adevărați ai milioanele și vreau să facă ceva, nu încapă îndoială. Dară până când opoziția stă sub conducerea conților de mai sus și a sateliților acelor, nu credem că se poată birui cândva principiul democratic, profesat atât de tare de ei și tactica lor. Și îndată ce pe noi nu ne încălzesc principiile, pe cari o grupare politică vrea să le și realizeze, — lupta lor poate să ne fascineze, dar la nici un caz nu ne va interesa mai mult, ca și ori care alt spectacol interesant.

Rămâne, că se considerăm mai deaproape și situația guvernului în aceste zile de crâncenă nesiguranță pentru el. Guvernul e natural, că nu considră de prezent aceea jertfă, care nu ar aduce în interesul împăcării sale cu opoziția. De patru luni nu face altceva decât documentează obstrucționiștilor, că votarea proiectelor militare s'a făcut la expresă dorință a Vienei și a fost în interesul țării și a maghiarismului. Tisza și-a oferit scaunul presidențial încă din vară, dacă opoziția se va împăca cu situația. Lukács de asemenea și-a oferit pe al său, dacă opoziția vrea să pertracteze cu el, pentru a netezi calea guvernului viitor.

Opoziția nu vrea nici una, nici cealaltă, ci pretinde, ca ambii acești corifei ai partidului muncii să se retragă de pe arenă, lăsând loc altora, cu cari opoziționali vor tracta la vremea aceea. Guvernul însă ar vrea, ca cel puțin călea să i-o pregătească regimului, ce va se vină și astfel mai bine continuă lupta cu forța brahială, apărând un punct de vedere, care nu poate dăinui mult.

Guvernul deși pare încă tare energic față de opoziție, e fapt că tremură de nesiguranța zilei de mâine. Nu atât poziția și-o teme, căci doară viața tuturor guvernelor tot trebuie se aibă odată capăt, dară se teme, că între împrejurările, în care l-a silit opoziția ca să vegeteze, va trebui se vină cu proiectul reformei electorale, căci numai astfel va putea salva situația. Și de aceasta grozav se teme guvernul. Reformele militare le-a luat bucuros pe sufiet, deoarece aci era porunca de sus, de unde își au toate guvernele maghiare mandatul, dar reforma sufragiului universal nu bucuros ar prezenta-o în dietă. Mai ales, că în absența opoziționalilor ar trebui să ia asupra

sa tot odiul istoriei și „națiunii“ pentru toate timpurile. Cu toate că alta scăpare nu are. Dieta a ajurnat-o până în 20 Octombrie. Și atunci? Vor continua acolo, unde au lăsat mai deunăzi? Vor ținea poliția în edificiul parlamentului până la capătul lumii? Ori vor dizolva parlamentul, ca în dieta următoare tot acești dușmani neimpăcați să se întâlnească?

E taptul învederat, că deși guvernul nu voeste reforma electorală, iar coaliția opoziționalilor nu oferă nici o garanță de a fi sinceră în privința aceasta, împrejurările tot vor constrânge pe guvernamentali, ca să mântuie situația prin legiferarea sufragiului universal. Și dacă nu va întreprinde ceva neașteptat e mare probabilitate, ca guvernul actual să prezinte proiectul reformei electorale încă în toamna aceasta dietei.

De cumva nu vor mai fi și alte motive și fac pe mânioșii ca să fie dizolvată dieta actuală, ca și cea venitoare tot ei de ei să fie. Eventual atunci — în schimbul unor jertfe de natură personală — au scăpat iară pe cinci ani de reforma electorală. Căci sunt tare rafinați D-nealor, când e vorba de a nu da puterea din mână.

Manevrele regale române.
Țara românească e în ajunul marilor manevre regale ce să vor desfășura anul acesta în Dobrogea.

Lupta se va da între Corpurile de armată II și V.

Corpul V. pus sub comanda generalului Remus Boteanu, și-a început acțiunea. Trupele sunt concentrate pe brigăzi în diferite puncte ale Dobrogei. Astfel împărțite, ele fac exerciții de brigăzi contra brigăzi spre a fi gata de luptă în momentul apariției Corpului II. de sub comanda generalului Crăiniceanu.

În desfășurarea operațiilor de atac, una din celea mai importante teme este trecerea Dunărei, cu care ocaziune se va putea experimenta noul material, cu care este inzestrată armata română.

Trecerea Dunărei cuprinde trei capitole mari:

1. *Surprinderea, adică trecerea trupelor în timpul nopții, momentul când corpul II. va lua ofensiva trecând Dunărea.* Trecerea acestor trupe, adică a unei brigăzi întregi să va face pe pontoane.

2. *Utilizarea „bacurilor“.* Bacurile cari urmează imediat brigada, transportând trenurile de luptă ca: chesoane cu munițiuni, mitralierele, trăsurile de terasieri și ambulantele.

3. *În sfârșit construcția podului peste care vor trece diviziile a 3-a activă și a 2-a de rezervă.* Diviziile a 3-a și a 2-a vor trece pe pod, iar divizia a 4-a pe luntrii, împreună cu bacurile.

Apărarea podului se va face de partea cealaltă a Dunărei de către Corpul V, iar ofensiva trupelor corpului II. va fi susținută de: escadra de Dunăre a marinei militare și de o divizie de cavalerie.

Ambele Corpuri de armată vor fi provăzute cu câte 3 aparate de sburat.

Șoimul ardelean, iubitul nostru Aurel Vlaicu va fi atașat la corpul II. de armată. Acestea sunt în liniamente generali pozițiile trupelor combatante, de sine înțelegându-se, că secretul desfășurării operațiilor de atac și defensivă este lăsat fiecărui comandant.

Patru ofițeri superiori din armata germană vor urmări lucrările trupelor speciale de geniu.

Importanța manevrelor regale din toamna aceasta va avea un caracter deosebit de important, fiindcă de data aceasta să pun în acțiune toate unitățile militare de cari dispune România.

In jurul episcopiei eline de Hajdudorog.

Situația creată prin înființarea episcopiei eline de Hajdudorog e cât se poate de încurcată. Deoparte românii adnectați aceleia n-o recunosc de obligatoare pentru sine, căci ei nu numai că n-au cerut-o, ci energie au protestat împotriva înființării aceleia; de altă parte posibilitatea eventualei schimbări a sediului episcopesc intrată a agitat spiritele rutenilor, încât dacă n'ar deveni Hajdudorogul sediul episcopesc, doroghenii cu toții ar trece la schizmă. Ultrașovinistul ziar numit catolic „Alkotmány“-ul insistă din răspuțeri pe lângă Nyiregyháza și zice: „Cum se vor realiza acele mari ideale naționale, pe cari le-am legat de noua episcopie, dacă va avea sediul pe sate (la Dorog)?“ Să cedeze nici o parte nu vrea.

Urmările „binecuvântate“ ale acestei stări anormale nu poate fi altceva, decât desbinare, schizmă, anarhie desăvârșită spre mai marea bucurie a iudeo-francmasonilor, cari au sprijinit izbânda înfăptuirii acelei episcopii în nădejdea, că dacă va succeda azi să suprimă libertatea conștiinței alor zeci

FOIȚA.

Păcatele noastre.

— Povestire originală a „Unirii“. —

de Ioan Agârbicean.

(Continuare).

(4)

Dar încet pe încetul vorbele se potoliră, oamenii își vedeau de năcazurile lor, începură să se obișnuiască cu Petru Pârnu. În curând în ochii celor mai mulți nu era decât un domn mai mult la ei în sat, care-și vedea de afacerile lui. Erau mulțamiți, nu-i vorba, cu tot felul lui de-a vorbi cu ei, de-a le da lămuriri, de-ai îndruma, dar totuși pentru ei era un domn, și-atât! În Iunie nici nu făcu altceva decât ordine în cancelarie, și se introduse asemenea în toate lucrările din cancelaria notarului Marin. Dar în Iulie fiind în ordine cu toate, nu mai avea ce face toată ziua în cancelarie.

Petru Pârnu locuia într-o odăiță din cancelarie; prânzul și cina le lua la notarul Marin.

Intr-o zi de Iulie, după prânz Petru Pârnu îi zise notarului:

— Frumos sat, domnule Marin, și frumoși oameni.

— Îți place? întreba încântat notarul care nu-i auzise părerea tinărului în privința aceasta.

— S'ar putea altfel? Aveți și școală și biserică frumoasă.

— Oameni silitori, oameni silitori zise măgulit notarul.

— Dar ce privește slujba bisericească aș voi să vă cer un sfat.

— Ha, ha, răsă notarul, aici e mai mare părintele.

— Da, nu mai cât un sfat, o informație mai bine zis și dumneata poți să-mi dai.

— Ia să vedem tinere și notarul umplu de nou păharele.

— Între tineri, fii și fete, sunt mulți cântăreți, cât am băgat de seamă — zise Pârnu privind la păharele.

— Sunt destui. Și ce-i cu asta?

— Ce crezi dumneata, aș putea intru-chipa dintre ei un cor să cânte în biserică? Înteleg ar veni oare regulat la probe, ca să putem învăța cântările?

— Cum să nu vie! Cum să nu vie! Încă prea mulți domnule Pârnu.

— Sunt destui ascultători?

Notarul în loc de răspuns ridică un deget și înălță din sprâncene.

— Poți face cu ei ce voiești, zise el apoi. Totuși ar fi bine, ar fi corect, ca să nu încerci nimic până nu vei vorbi și cu părintele.

— Am să vorbesc, de bună seama dar mai întâi am voit să știu părerea dumnilite. În multe sate tinerimea se însuflețește la început, dar mai târziu nu te mai ascultă, se răcește și-și vede de trebile sale.

— La noi, dacă vei fi statornic dumneata, nici unul nu-ți va fi necredincios.

— Bine. Am să vorbesc încă azi și cu părintele.

Doamna Marin, notărășița, asculta dintr'un colț de divan. Dumneaei era o femeie înaltă, uscățivă, părea mai bătrână ca notarul, deși era cu zece ani mai tinără. Fusesse aproape întreagă viața bolnăvicioasă, nu boale mari și grele, ci mărăituri mărunte cu cari natura cinstește de obicei pe femeile pe cari nu le-a cinstit cu copii. Ea asculta din colțul divanului, și făcu din colțul buzelor o strâmbătură.

— Azi nu vei putea vorbi cu părintele, zise ea. Dumineca totdeauna are trebi mai multe. Mai un botez, mai un bolnav, mai un maslu. În zile lucrătoare sătenii nu prea au vreme să-și vadă de încreștinare.

— După vecernie poți vorbi cu siguranță cu popa, zise notarul aruncând o privire ciudată doamnei de pe divan. După vecernie am mers deatâtea ori la o bere cu părintele.

Notărășița nu mai zise nimic, se îndesă mai tare cu spatele în divan.

După vecernie Petru Pârnu intră la părintele. El zărise de mulțori pe drum,

de mii români uniți și să nu bage în seamă pe preoții și episcopii aceluia. atunci vor ști, că e sosită vremea, se poate sugruma biserica catolică din Ungaria prin o separație. Episcopia elină li-e bastionul prim, pe care dacă-i văd cucerit odară, atunci vor fi în clar cu puterea catolicismului ungar. Și meritul acestor stări anarhice pentru catolicism e chiar al ziaristiceii catolice, îndeosebi al „Alk.”-ului.

Zădarnică-i toată agitația zelosului părinte iezuit Bangha în interesul ziaristiceii catolice, până ce ziarele catolice colportează minciuni, schimonosesc, zelează pentru înființarea episcopilor gr. orientali (sic), și scriu în treburi bisericesti în spirit jozefinistic.

Iată de pildă un citat din „Alk.” „Opoziția (a celor 83 parohii române) ar fi un pas desperat, care ar atrage puterea statului maghiar contra renitenților, și de sigur subtragerea congruei din partea guvernului ar fi arma cea mai nefastă!” Astea sunt armele cu cari catolicii veacului al XX, luptă contra libertății religioase în statul sfântului Stefan!

Ce presă catolică e aceea, care e în stare să amenințe cu detragerea congruei, cu temniță și eventual spânzurătoare pe preoții și credincioșii, ce nu-s îndestulți cu niște ordinațiuni administrative bisericesti jignitoare și vătămătoare pentru ei? Astfel de proceduri numai ciunții pot auctoritatea bisericii. Credința n'o poți păstra cu arme, ci numai cu dragoste! Mai rău serviciu nici când n'ar fi putut face bisericii nici cel mai înverșunat vrășmaș al ei, decât pretinsul ziar catolic „Alk.”-ul cu amenințarea omnipotenței statului, în chestii pur bisericesti. Nu socotește „Alk.”-ul, că crearea unui atare precedent aprobat azi de el, poate avea în viitorul apropiat urmări fatale pentru întreg catolicismul din țară?!

Almintrea să știe „Alk.”-ul, că noi într'u apărarea credinței, legei și limbei noastre nu purtăm frică nici de cea mai bruscă brutalitate, nici chiar de baionete.

Mai târziu dându-și seamă de situație, „Alk.”-ul scrie, că îndată-ce nuntul papal va începe se eșecute bula pentru înființarea noii episcopii, trebuie să încete ori-ce agitație din partea preoțimeii românești, căci „continuarea acțiunii acesteia în ori-ce direcție, înseamnă nici mai mult, nici mai puțin, decât nemulțumire față cu sf. Scaun, ceea-ce e unul dintre cele mai mari păcate provăzute în canoane, — și deodată ar arăta nemulțumire și față de o hotărîre Preainaltă a Maiestății Sale Regele apostolic.”

Grozav și ciudat lucru în același timp.

Lui „Alk.” numai acum îi vine în minte să constateze, că agitația împotriva cutărei dieceze formează delict canonic și totodată arată neîndestulire, față de voința regelui. De ce n'a făcut constatarea aceasta barem cu un an mai îngrabă? Sau doară agitația „Alk.”-ului, a preoților ruteni, a corului episcopesc maghiar etc. față de diecezele române, e de a se judeca după alt calapod, nu după acela, după care se judecă agitația poporului român față de episcopia elină, de care nici o lipsă nu avu?

Oare așa mare delict să fie din partea noastră, dacă spunem că pe noi nu ne pot încorpora în noua dieceză, deoarece-ce Preasfinția Sa apriat zice în bullă, că noua episcopie, o înființează pentru aceia, cari au cerut dela sf. Scaun și noi n'am cerut-o!

E acum apoi păcat canonic dacă spunem Romei, că noi n'am cerut episcopia aceea nici-când, ci numai pe urma unor informații false au ajuns parohiile românești în lista parohiilor ce au cerut noua dieceză? Acest fapt nu numai că nu-i nici un delict canonic, ci el ni-se impune ca datorință spre a feri

scaunul Apostolic de batjocura vrăjmașilor cari rid de diplomația ei, că-l seduc pe Papa să decreteze un lucru, care e în stare să întoarcă inimile multora dela catedra principelui Apostolilor, și să dea un pirjol cumplit bisericii catolice.

E fapt, că în timpul din urmă nici maghiarii nu se prea însuflețesc pentru noua episcopie. Nu numai pentru-că văd, că pe români nici pomană nu-i, ca să-i poată reține în sânul aceleia, ci mai virtos pentru aceea, că — precum zic poporenii comunelor rutene: „până aci furăm în episcopie ruteană cu liturgie maghiară, acum vom fi în episcopie maghiară cu liturgie greacă” — în bulla „Christifideles graeci” expressis verbis e oprit folositul limbei maghiare în cultul divin încă și în cei trei ani de tranziție. Pe vremea de tranziție sunt concesse limbile îndreptățite de până aci adică: română și vetero-slavonă. Cea maghiară nici atâta teren nu va avea, cât a avut până aci pe lângă consenzul tacit al episcopilor proprii și prin faptul, că nimenea n'a denunțat treaba aceasta Romei.

Botizul a început trecerea la schizmă din pricina încorporării la Hajdudorog; pilda-i-o vor urma toate celelalte comune române; și pe când va sosi vremea să se eșecuteze de fapt încorporarea, atunci nu va fi nimic de încorporat. Dacă la aceasta a constatat „Alk.”-ul și guvernul și dacă la aceasta și-a dat învoirea Pontificele, atunci lucrul va succede de minune, înstrăinarea de biserică e fapt dovedit cu exemplu. Și dacă nici pe mai departe nu li-se asigură românilor liniștea și pacea prin lăsarea lor la diecezele mame, ci li-se agită mai tare spiritele, prin încercarea de a eșecuta bulla, atunci aceia vor deveni atari credincioși, asupra cărora nu mai dispune Roma. Dacă aceasta lipsă sufletească e chemată a-o produce noua

zărise și în biserică o domnișoară brunetă, foarte sprâncenată, cu fruntea înaltă, frumoasă, dar nu se gândi niciodată a cui va fi. Poate unde a fost așa de ocupat până acum cu lucrurile oficioase, poate unde abia de-un an venise din oraș și astfel o domnișoară nu-i ațita numai decât interesul. Mare-i fu mirarea când intrând la părintele, află singură în camera cea dintâi la ușa căreia ciocăni pe fata cea sprâncenată.

— Scuzăți, vă rog, aș voi să vorbesc cu părintele, zise el.

— Treci la stânga, te rog, tata are să vină numai decât răspunse fata, roșindu-se așa din senin, până după urechi, ca orice fată frumoasă, care n'a vorbit de mult c'un tinăr.

„Hm! frumoasă porumbiță are părintele” își zise Părvu intrând în camera arătată, unde apăru îndată și popa Vasile.

— Ei, ei, tinere, zise popa cu vocea lui de bariton, în urmă te-ai hotărît să vi și până la noi. Ia să poftesti să șezi și să punem țara la cale.

— Scuzăți, părinte, n'am putut până acum. Am avut o groază de lucru.

— Așa-ți trebuie dacă ai venit să-ți prăpădești sănătatea la noi, răsse popa.

— Aș vrea eu să fiu popă în locul dumnitale aici, părinte, nu m'aș teme de săhătate.

— Dar notar?

— Și notar. Eu cred, că dumneavoastră duceți o viață foarte frumoasă aici.

— Nu ne putem plânge, ce-i dreptul. Orașul e puțin cam departe și drumurile nu-s chiar de laudat. Dar sperăm să se îndrepte.

— Drumuri mai rele sunt cel puțin în nouăzeci și nouă din o sută de sate, zise vice-notarul. Dar ce'nțeleg eu sub bine e departe buna situație a locuitorilor, apoi mai ales, pacea în care trăiți intelectualii de aici. Sunt puține sate, v'asigur, unde să nu fie certe, invidii între fruntași.

— Acesta e un păcat național al nostru, domnule notar. Noi aici, multămită Domnului am fost tot prietini.

— Aveți apoi un popor ascultător, bisericos.

— Nici pentru asta nu ne putem plânge, domnule Părvu. Acum e încă timp de vară, oameni-s osteniți și nu cercetează atâta biserică. Dar iarna cât e de mare casa Domnului, nu-i încape.

— Am băgat de seamă, că și acum nu e goală, zimbii Părvu.

— Așa-ți trebuie, zise deodată preotul isbindu-se cu palma peste frunte, așa-ți trebuie, dacă fugi de oameni. Nici n'am apucat încă să-ți multănesc, că ai cântat așa de frumos în biserică.

— O, vă rog! se scuza Părvu.

— Nici o scuză; ce vreau să te rog e tocmai să vi cât mai des la liturgie să ne

cântă. Trebuie să ști, că oamenii sunt încântați de dumueata.

— Vor spune, că ne potrivim amândoi în biserică, nu?

— Se poate, zimbii popa, dar îți spun, că te-ar asculta o zi întreagă.

— Este ceva și o voce singură, părinte, dar nu se poate asemăna cu un cor.

— Hei! m'am gândit și eu, zise părintele, dar nu mă pricep la note. Ori mi-le arăți mie, ori la păretele ăsta, și el arăta păretele din față.

Petru Părvu răsse.

— Sunt destui cântăreți, părinte, cari nu cunosc scrisoarea aceea cu puncte și linii, Eu însă le cunosc bine, și, dacă vrei dumneata și-mi stai într'ajutor peste șase săptămâni o să-ți cânte cor în biserică.

— Of, of, dar ști, că ești un om de aur? Ști, că ne faci pe toți fericiți, zise cu însuflețire părintele. Ce ajutor? Ce concurs? O să vin și eu în rând cu coriștii la probe. Ptiu! La asta nu m'aș fi așteptat. El se ridică agitat de pe scaun, deschise o ușă și strigă: „O să avem cor preuteasă, Victorio, oho! o să vă punem și pe voi în cor. Da, Di Părvu o să ne învețe pe toți.

Veni numai decât întreagă familia preotului. Preuteasa o femeie dardanie, cu ochi negri plini de viață bună, fata cea mare Victoria îmbujerată și apum, ascuzându-și ochii sub genele umbroase, două fetițe mai mici, și un băieț, care urma în clasa a doua, de gimnaz.

(Va urma)

episcopie, dacă acest bine comun al bisericii s'a intenționat prin înființarea ei, — atunci a succes! Se poate, că acum vor încerca a se tirgii cu Arhieriei noștri interesați, dar și aceea o credem, că Arhieriei noștri fără de restituirea tuturor parohiilor noastre până în cea din urmă nu vor sta de vorbă. Știut este doară că numai pentru aceea au luat atâtea parohii dela noi, că au socotit cu șiretenie, că noi vom fi foarte mulțumiți, dacă vom reuși se scăpăm din ele pe cele, în cari nu se vorbește ungurește, — la cari episcopia nouă nu ține și vom socoti că la românii cei maghiarizați în limbă, n'avem mult ce conta. Ei bine! Dar deoarece ce românii noștri maghiarizați în limbă țin la originea lor română, și nu voesc să fie despărțiți de noi, datorința sfântă avem ai scăpa și pe ei din situația, ce li-s'a creat peste voia lor. Și de altfel împrejurarea, că vorbește cineva ungurește, încă nu-l face ungur.

Iată roadele episcopiei nouă: anarhia totală și schizmă. Pentru toate aceste rele au să poarte odiul și responsabilitatea acei romano-catolici, cari fără de orice pricină îndreptătită au conturbat liniștea atâtor suflete și le-au mână în păcatul apostaziei. Ei cu dragii lor pretini preoții ruteni sunt cauza, dacă va prinde rădăcini schisma pe acel teritor, unde până aci nici pomăvă nu fu de schisma.

Ei au să răspundă înaintea lui Dumnezeu și a lumi de toate supărările și relele pricinuite unei biserici pacinice și liniștite, care își urma cursul său întru înaintarea în pietate și întărirea în credință a credincioșilor săi. Dar cu nădejde în mila Celui de sus vom lupta și mai departe, deplin incredințați că nici acest atentat mișelesc, nu va putea nimici în noi simțul curat de a fi și rămânea Români!

—ad.—

Din dieceza de Gherla.

Prima călătorie apostolică a Episcopului Dr. Vasile Hosszu.

— Dela corespondentul nostru. —

Pe ziua de 21 Septembrie c. a fost satorită consacrarea bisericii nou zidite de credincioșii din parohia Rohia, tractul Lăpușului. — Actul consacrării l'a îndeplinit însuș bunul nostru Arhieriu și Părinte, pe lângă toată depărtarea mare dela reședință — și în butul vremii nefavorabile, ce dăinuște mai în toată țara de mai multe săptămâni. Această primă călătorie a Ilustrității Sale — în ținutul Lăpușului — a fost într'adevăr călătorie apostolică, și a lăsat adânci impresii și urme neșterse în inimile tuturor preoților și credincioșilor cu cari a venit în atingere, întărind pe toți în credință și în dragoste față de Dumnezeu, față de Preacurata Vergură Maria — a cărei naștere preamărită — a fost în ziua consacrării, și față de biserica moșilor și strămoșilor noștri, carea ne-a ocrotit neamul nostru în decursul veacurilor triste și întunecoase — ce recură peste capetele noastre...

În aceeaș vreme aceasta călătorie apostolică — împreună cu multă oboseală — a fost o cale adevărat triumfală pentru iubitul nostru Arhieriu, întâmpinat fiind pretutindenea cu nespūsă dragoste din partea clerului și poporului, dornici să vadă pe Vlădica și să audă cuvântul adevărului din fusaș gura Arhierului lor...

Vineri dimineașă, în 20 l. c. a plecat Ilustritatea Sa dela reședință, însoțit de canonicul Dr. Octavian Domide, de profesorii de teologie Dr. Alexandru Gheție și Dr. Victor Bojor, și de profesorul preparandial Vasile Bota; — cu trenul a călătorit până la stațiunea Gălgău, de unde apoi întâmpinat fiind de protopopul tractului Lăpuș — Vasile Muste — a călătorit cu trăsura. — La intrarea în parohia Coruieni, unde s'a ridicat o frumoasă poartă triumfală, Ilustritatea Sa e salutat de protopretorele cercului Lăpușului, Augustin Szabó, apoi îl binevențează preotul nostru Gavriila Muste, cu alese cuvinte, exprimând bucuria tuturor, că după o jumătate de veac — de când n'au mai fost cercetați de Arhieriei —, sunt fericiți să vadă în mijlocul lor pe bunul Părinte și Păstor diecezan, pe care îl asigură de tot omagiul și devotamentul filial. — Ilustritatea Sa răspunde adresând vorbe pline de căldură părintească — și mulțumind pentru dragostea cu care e întâmpinat, împărtășește din toată inima binecuvântarea sa arhieriească. — Întru întâmpinarea Episcopului veniseră până aci și medicul Dr. Valeriu Muste și distinsul avocat Dr. I. Oltean din Lăpuș. Preotul locului, Gavriila Muste, a găzduit la sine pe toți în aceea zi. După prânz Arhierul face vizitația canonică a parohiei Coruieni, cercetând biserica, arhivul parohial, matriculele etc... De aci își continuă calea către Lăpușul unguresc.

Apropiindu-ne de Lăpuș, zărim de departe o coată de călăreți îmbrăcați în haine de sărbătoare, în cămeși frumoase, albe. — În fruntea călăreților este cunoscutul și entusiastul candidat de avocat Dr. Laurențiu Oanea, care salută pe Ilustritatea Sa prin cuvinte avântate pline de sentiment național, — îl salută în numele tuturor poporenilor din ținutul Lăpușului, cari cu dor așteaptă să vadă între ei pe Arhierul iubit și pe Părintele bun, și cari între orice împrejurări grele, printre cari au avut de trecut și de luptat în decursul veacurilor, au ținut cu sfântă și scumpătate la biserică, credință și la legea străbunilor lor. Le răspunde adânc pătruns Ilustritatea Sa, în termeni de iubire părintească le mulțamește pentru aceasta manifestare de dragoste, apoi plecăm spre Lăpuș încunjuțati de călăreți, cu cari deodată eșiseră întru întâmpinare mai multe trăsuri de credincioși din Lăpuș, nu numai Români, ci și Unguri și Armeni. La poarta triumfală ridicată în capătul din jos a Lăpușului, — Episcopul e salutat de învățătorul Latiș nou ales la școala românească din Lăpușul unguresc, apoi de notarul de acolo.

Intrarea în Lăpuș e cu adevărat triumfătoare, un șir lung de călăreți și de trăsuri

însoțesc pe bărbatul apostolic, — carele e așteptat la biserica cea nouă greco-catolică de întreagă preoțimea tractuală — în frunte cu protopopul tractual Vasile Muste, îmbrăcați în toate ornatele bisericesti. — Protopopul binevențează cu o frumoasă, alcutiune pe doritul Mire și Păstor al bisericii noastre, căruia și juruște supunere, ascultare și devotament filial — în numele tuturor preoților din tract. — Episcopul răspunde într'o vorbire mai lungă, arătând motivele, cari l-au îndemnat să primească greaua sarcină a Arhieriei în această vastă dieceză, dar sarcina aceasta cu plăcere și cu bucurie o va purta — fiind deplin asigurat că clerul diecezan îi va sta în ajutor cu toate puterile sale, — ca așa laolaltă să-și consacre toată viața spre mărirea lui Dumnezeu, spre binele și înflorirea Bisericii și neamului nostru.

Tot aici înaintea bisericii noastre, unde de asemenea sunt ridicate arcuiri triumfale — de flori și de frunze — e binevențat Ilustritatea Sa — și din partea preotului romano-catolic din loc Huszár Adam, care în termeni aleși salută pe Arhieriu în prima sa călătorie apostolică — ce o face în aceste părți, și cere binecuvântarea arhieriească peste sine și peste credincioșii săi. — Îi răspunde preasfântul Episcop — în termeni plini de căldură și dragoste — împărtășindu-le ceruta binecuvântare.

După acestea intrăm în frumoasa biserică, numai de un an terminată, care este o podoabă a opidului Lăpuș. Se celebrează Insăratul cel mare al sărbătoarei Nașterii Preasfintei Doamnei Noastre de Dumnezeu Născătoare, la sfârșitul Insăratului ia cuvântul Ilustritatea Sa — și spune, că împedecat de morb — n'a putut satisface în vara trecută invitării credincioșilor din Lăpuș de a veni la consacrarea acestei biserici frumoase, dar se bucură, că acum în drumul către Rohia — poate să se opriască la dăușii, și să le îndrepte câteva cuvinte părintești. — Vorbește apoi despre evlavie către Preacurata Vergura Maria, Maica lui Dumnezeu și maica noastră, a cărei naștere preamărită o praznuim, carea a adus bucurie la toată lumea, fiindcă dănsa a născut pe Soarele dreptății, Hristos Dumnezeu Nostru, care a deslegat blastamul, — și ne-a adus binecuvântarea; îndeamnă pe toți să nutrească evlavie adevărată către aceasta Maică dulce și iubitoare, spune, că întorcându-se din Rohia, pe ziua de Duminică voințe să celebreze sfânta liturghie în această sfântă biserică, pe care de altmintrelea — la dorința credincioșilor o va consacra El însuș mai târziu, îndeamnă pe credincioșii, cari s'ar simți îngreunați cu păcate grele — să-și curățească sufletul în sfânta taină a Pocăinții — și apoi Duminică îi va cuminca cu preasfântul Trup și Sânge al Domnului, — insistă să petreacă cu toții viață adevărată creștinească, în dragostea lui Dumnezeu și a Preacuratei Vergure Maria, și în alipire față de Biserica lui Isus Hristos, care este maică bună și ocrotitoare a sufletelor noastre, povățuindu-le la viața de

NEUMANN M.

furnizor imperial & regesc cameral și de curte,

Cluj, piața Mátyás király 14.

Pardesiu dela 32 Coroane în sus.

(45) 25-44

Mare asortiment de vestminte bărbătești,
de juni și de fete.

Catalog se trimite gratuit și francat.

Costume de modă dela 36 Cor. în sus.

veci și ocrotitoarea limbei și neamului nostru așezat în această țară. — Impărtășește apoi binecuvântarea sa arhierescă tuturor celor de față și familiilor lor.

Èind dela Insărat mergem la casa venerabilului protopop al Lăpușului, unde e găzduit Ilustritatea Sa — aici primește deputațiunea clerului greco-oriental din ținutul Lăpușului, în frunte cu administratorul școlii protopresbiterial din loc pâr. Ludu. — Apoi Arhierul însoțit de protopopul și de profesorul dr. Alex. Gheție, vizitează pe onorații noștri precum și pe cei străini din loc.

În ziua următoare des de dimineață am plecat către parohia Rohia, care e la o distanță de vre-o 6 kilometri din Lăpușul unguresc. — E o parohie mixtă cu vre-o 600 de suflete jumătate uniți și jumătate neuniți. — Credincioșii noștri au ridicat din perile lor proprii o biserică frumoasă, măreață, care ar face cinste unei comunități cât de număroasă... Laudă, cinste și recunoștință să cuvine acestor bravi credincioși — precum și conducătorului lor — părintelui Iustinian Martou, preot harnic și conștient de misiunea preoțească, ceea ce s'a constatat și cu ocaziunea vizitării canonice ce a făcut-o în aceeași zi la casa parohială, citind toate protocoalele, matriculele și arhivul parohial în ordinea cuvenită.

Actul consacării s'a săvârșit în toată regula, după prescrierile tipiconale ale Euhologii. După acestea Ilustritatea Sa se îndreptă către credinciosul popor de față, și prin o cuvântare pe înțelesul tuturor explică însemnătatea consacării unei biserici cu toate ceremoniile, spune, că în altar va așeza moaște din trupul sfintei Martire Cecilia.

În cuvântarea sa Arhierul îndeamnă credincioșii, că de câte-ori vor veni la această sfântă biserică, în Duminică și în sărbători — să se roage lui Dumnezeu, ca prin mijlocirea acestei mari martire al lui Hristos — să le dăruiască toate darurile de lipsă, pentru-ca să poată vieții pe acest pământ o viață evlavioasă, în frica și în dragostea lui Dumnezeu, ca așa după moarte — să-și măntuească sufletul rescumpărat prin jertfa de pe Crucea Mântuitorului, care necontent se reînnoiește pe altarele bisericilor noastre. Aduce mulțumită din toată inima sa părintească — tuturor acelor, cari cu obolul lor au contribuit la înălțarea acestei biserici frumoase, și îi încredințează, că urmând a duce o viață cu adevărat creștinească, — numele lor va fi scris în scrieri în cartea vieții, că Dumnezeu nu lasă nepăsător nici un păhar de apă rece, ce se dă unui înșătat din dragoste față de dânsul.

S'au așezat apoi moaștele sfintei Cecilie în altariu, și s'a continuat liturgia pontificată de Arhieru cu asistența numeroasă licențiazând profesorii de teologie dr. Alexandru Gheție și dr. Victor Bojor. După rugăciunea amvonului — cu binecuvântarea primită dela Arhieru, a urcat amvonul canonicul dr. Octavian Domide, care a ținut predică foarte instructivă pe seama credincioșilor, mănecând din sărbătoarea Nașterii reauratei Vergure Maria, și dând povețe de suflet măntuitoare credincioșilor în număr de peste o mie, veniți în butul vremei neavorabile — din mari depărtări.

După aceea Arhierul a împărtășit binecuvântarea apostolică papală — tuturor celor de față la acest act memorabil, apoi a

impărtășit El însuși anafora singuraticilor credincioși. Era o fericire nespūsă pentru bunii poporeni — că s'au învrednicit a vedea pe Vlădica lor, pe bunul Păstor și că au putut sărută mâna, din care au primit sfânta anafora...

Terminându-să toate aceste, s'a luat dejunul la casa harnicului preot Iustinian Martou, a urmat banchetul, după care apoi s'a petrecut un eas, care a produs o impresiune adâncă în toți. Un credincios din Rohia roagă pe Ilustritatea Sa să ostenească la casa sa, să cetească vre-o molitvă peste copilul său bolnav, pe care l'a purtat la școală până în clasa a IV. gimnazială, și care poate că în urma încordării prea mari — acum s'a tulburat la minte... Bunul Arhieru împlinește momentan cererea, merge la casa bolnavului, se roagă pentru prunc, grăiește cu părinții, — cari uimiți de bună-tatea Arhierului, sunt emoționați până la lacrimi — și nu sunt în stare să vorbească... ci cad în genunchi înaintea bunului Părinte, care n'a pregetat a osteni în casa lor... și astfel îi mulțumesc... A fost aceasta o scenă atât de duioasă — încât a stors lacrimi din ochii tuturor celor-ce au fost de față...

În aceeași zi apoi s'a făcut vizitațiunea canonică — la casa parohială — aflându-să toate cu cea mai bună ordine. De către seară apoi Arhierul — cu suita sa s'a re-intors în Lăpușul-unguresc, aclamat peste tot de poporeni.

În ziua următoare, Duminică în 22 Sept. s'a celebrat în biserică parohială din Lăpuș o liturgie solemnă, pontificată de el. Sa cu asistența număroasă de preoți, și în prezența unui mare număr de credincioși din loc și din jur. Insuși Episcopul a cuminecat pe credincioșii, cari s'au mărturisit cu acest prilej, la indemnul bunului Păstoriu sufletesc. După rugăciunea Amvonului a ținut canonicul dr. Domide o predică de toată frumuseța despre lucrul cel mare de a ne măntui sufletul, care va rămâne adânc înțipărită în inimile tuturor celor ce au fost de față în aceea zi la biserică.

După terminarea acestora, Arhierul eșind din biserică, cercetează școala confesională românească din loc și pe nou alesul învățător Latiș, apoi mergând la casa parohială mulțumind preastimatei familii a dlui protopop, care ne găzduise cu atâta dragoste în decursul acestor zile, plecăm spre reședință, însoțit până la stațiunea căii ferate de protopopul Muste, protopretorele cercnal Augustin Szabó și de harnicul avocat din Lăpuș dr. I. Oitean.

Astfel a decurs prima călătorie apostolică a iubitului nostru Arhieru și Părinte care va fi pomenită multă vreme de preoțiimea și credincioșii din ținutul Lăpușului. Viator.

Noutăți.

Din cauza sfintei sărbători: „Înălțarea sfintei Cruci“, numărul proxim apare Marți.

Cătră cetitori. Rugăm cu toată insistența pe stim. cetitori și abonați ai foii, să binevoiască ași achita restanțele fără întârziere, de oarece și noi avem foarte multe datorințe de împlinit, și ni-ar plăcea rău, dacă am fi nevoiți să sistăm spedarea foii celor ce n'au trimis abonamentul, ori să-i reducem apariția iarăși la odată pe săptămână. Fără plata abonamentului la timpul său foia nu poate să existe, căci n'are nici un sprijin de nicăieri. Și credem, că nicidecum biserică noastră n'a avut lipsă de o foie a sa, ca acum.

Dela Gherla. În 23 Septemvrie după-ameazi — la 3 ore; Ilustritatea Sa episcopul Gherlei a primit în audiență deputațiunea damelor din dieceză — în frunte cu doamna Maria Cozma nasc. Dragoș din Șimleu, — care a prezentat bunului și iubitului Părinte și Păstor un album artistic — subscris de mai multe sute de nume ale damelor române din diferitele părți ale vastei dieceze. Din cauza timpului nefavorabil și întrerupându-să comunicațiunea trenului în multe laturi — în urma esunderii apelor, nu au putut lua parte în acea deputațiune — decât numai câteva dame din Gherla și jur, — conduse de Venerabila doamnă Maria Cozma. Arhierul a primit cu multă bună-tate și cu adâncă mulțumită omagiul acesta al matroanelor române, împărtășindu-le tuturor binecuvântarea sa arhierescă, care să se reverse asupra tuturor familiilor lor, producând roadele cele mai alese de creștinătate adevărată în familiile lor, în cari dânsule sunt ingerii păzitori ai bărbaților, pruncilor, a evlaviei, a religiunii și a limbei moșilor și strămoșilor noștri...

Ingineri la căile ferate. Ministrul de comunicație a înființat 60 stipendii à 1000 cor. anual pentru tineri, cari vor să se qualifice pe cariera de ingeneri-mechanici, cari apoi vor fi aplicați la căile ferate. Suplicile vor trebui să fie înaintate prin rectorul politehnicei din Budapesta, cel mai târziu până la 1 Octomvrie ministrului de comunicație. Atragem atențiunea tinerilor noștri asupra acestor stipendii.

Convocare. Comitetul cercnal al despărțământului VII al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“ invită prin aceasta pe toți doritorii și sprijinitorii literaturii și culturii românești la adunarea anuală ordinară, ce se va ținea la 29 Septemvrie st. n. 1912 la orele 3 p. m. în biserică gr-cat. din Pui.

Slujbă Dumnezăească în vreme de noapte. În timpul cel mai apropiat se vor ținea în bisericile din Berlin slujbe dumnezeești de noapte pe seama oamenilor cari ziua, în urma îndeletnicirii lor, nu pot lua parte la slujbele de dimineață. Iacă ce pot face niște preoți cu tragere de inimă pentru popor.

În atențiunea senatelor școlare și a învățătorilor. Sunt înaintate dlui ministru spre aprobare următoarele manuale pentru școala primară: *Cartea de cetire* de Negruțiu — Ungurean, ediția V. 1912. *Abece-dar de Muntean—Precup*, ediția XVI. *Constituția patriei* de Ioan F. Negruțiu, ediția V. 1912. *Abece-dar maghiar și carte de cetire* pentru clasa II, primară de Negruțiu—Ungurea, ediția IX. 1912.

În conformitate cu dispozițiunile ordinului ministerial dela 18 Martie 1912, Nr. 37-140, dupăce aceste manuale au fost luate în lista cărților prescrise de către autoritatea superioară bisericăescă pentru școlile primare pe anul școlar 1912/13, (Ordinul Consistorial dela 8 August 1912, Nri: 5029, toate aceste manuale se pot folosi în școlile noastre primare, și până la sosirea aprobării acestor ediții nouă din partea ministrului cultelor și instrucțiunii publice reg. ung.

Rubrică medicală.

Noțiuni de Bio-fiziologie anatomică cu aplicații la igienă.

(Continuare.)

Epiteliul simplu poate fi și el de două feluri: epiteliul simplu pavimentos și epiteliul simplu cilindric.

Epiteliul simplu pavimentos, e acela în care celulele sunt mai mult ori mai puțin turtite, pe când în epiteliul simplu cilindric, celulele au forma unor prisme, sau a unor cilindre așezate unele lângă altele.

Epiteliul stratificat poate fi și el de două feluri: *a) epiteliu stratificat pavimentos și b) epiteliu stratificat cilindric.*

Mai multe strate de epiteliu simplu ne dă un epiteliu stratificat pavimentos, când stratele superioare sunt pavimentoase, pe când epiteliu stratificat cilindric e format la partea superioară dintr'un strat de epiteliu simplu cilindric, iar celelalte strate pot fi și iso-diametrice. Epiteliul mai poate prezenta și alte varietăți: uneori atât cel simplu cât și cel stratificat prezintă la partea superioară niște firisoare mici numite *cili vibratili* și atunci epiteliul poartă numele de *epiteliu vibratil*.

Epiteliul simplu pavimentos se găsește în interiorul vaselor de sânge. Epiteliul simplu cilindric în interiorul tubului digestiv. Ca exemplu de epiteliu stratificat pavimentos avem pielea de la om. Epiteliul stratificat cilindric se găsește în trahea arteră.

Ca țesut ce derivă din țesutul epitelial este: Țesutul glandular. Dacă ne închipuim că acest epiteliu se îndoaie în jos, dând astfel naștere la o cavitate, ce poate fi simplă ori ramificată vom avea o *glandă*; și atunci celulele ce s'au afundat înăuntru și mărginesc această cavitate nu mai au rolul țesutului epitelial, de a proteja părțile dedesuptul lor, ci se specializează la alt rol de ex. glandă acinoasă, glandă tubuloasă de a produce licide, ce servesc pentru viața animalului; la nutrițiune escrețiune etc. Țesutul glandular prezintă două forme: *a) Țesutul acinos*, în care cavitatea primitivă a glandei e împărțită în mai multe cavități aproape sferice și *b) Țesutul tubulos*, în care cavitatea primitivă e împărțită în mai multe cavități alungite.

Țesutul conjunctiv. Țesutul conjunctiv e format din două părți: o parte vie, *celulele* și o substanță intercelulară numită *substanță fundamentală*. Substanță, care este neutră și care poate varia la diferite feluri de țesături conjunctive.

După felul de a fi al acestei substanțe fundamentale, avem mai multe feluri de țesături conjunctive.

1. Țesutul conjunctiv propriu zis, ori reticulat,
2. Țesutul conjunctiv elastic,
3. Țesutul conjunctiv tendinos,
4. Țesutul conjunctiv cartilagos și
5. Țesutul osos.

Toate aceste țesături au o substanță fundamentală în care inot celulele.

1. În țesutul *conjunctiv propriu zis* sau *reticulat* substanța fundamentală e formată din două elemente și anume: din *fibre conjunctive și elastice*.

Fibrele conjunctive au formă strangulată și foarte fine. Proprietatea lor principală este, că nu sunt de loc elastice și sunt formate la rândul lor din alte fibre și mai fine.

Fibrele elastice sunt ramificate, hialine (nu să pot descompune în alte fibre mai subțiri) și au același diametru pe toată întinderea lor. Aceste două (forme) țesături de fibre sunt foarte abundante răspândite și încrucișează în toate senzurile, iar între ele să găsim celulele conjunctive cari sunt ramificate (în toate) și să ating unele de altele prin ramificațiunile lor.

Țesutul conjunctiv reticulat formează derma (o parte din piele) și e foarte răspândit în corpul animalelor.

2. *Țesutul conjunctiv elastic.* În țesutul conjunctiv elastic substanța fundamentală este formată numai din fibre elastice, pe când fibrele conjunctive lipsesc și prin aceasta se deosebesc atât de țesutul conjunctiv reticulat, cât și de celelalte țesături conjunctive. Țesutul conjunctiv elastic formează articulațiunile.

3. *Țesutul conjunctiv tendinos.* Țesutul conjunctiv tendinos se caracterizează prin aceea, că substanța fundamentală a sa este formată numai din fibre conjunctive, dispuse toate în sens paralel unele cu altele lipsesc prin urmare fibrele elastice, și din această cauză el opune o mare rezistență la tracțiune și nu este elastic. Iar celulele sunt dispuse printre diferite fascicule de fibre conjunctive.

4. *Țesutul conjunctiv cartilagos.* Țesutul conjunctiv cartilagos cuprinde aceleași părți ca toate țesăturile conjunctive, celulele cartilagoase și substanța fundamentală. Celulele cartilagoase au forma ovală și sunt închise într'o capsulă. Printre aceste celule cartilagoase se găsește substanța fundamentală, care este de o consistență nu tocmai tare (de exemplu urechea este formată din țesut cartilagos.) Substanța fundamentală este hialină și elastică.

5. *Țesutul osos.* Țesutul osos se caracterizează prin aceea, că substanța fundamentală este solidă. În interiorul acestei substanțe se găsesc lăsată niște spații goale, cari au forme foarte ramificate. — Diferențele ramificațiunii ale acestor spații comunică unele cu altele; prin urmare întreaga substanță osoasă este săpată de aceste spații, în interiorul cărora să află celulele proprii zise, cari prezintă foarte multe ramificațiuni formând ceea ce se numește canalele lui Havers.

Țesutul osos dar, se reduce la un țesut conjunctiv cu caracterele următoare: Substanța fundamentală este solidă, celulele au o formă foarte ramificată și să găsesc în interiorul unor spații săpate în substanța fundamentală, cari au asemenea o formă foarte ramificată.

6. *Țesutul muscular.* Țesutul muscular se caracterizează prin aceea, că posedă proprietate numită contractibilitate, adică de a să scurte.

Țesutul muscular poate fi de două feluri: Neteș și striat.

1. *Țesutul muscular neteș.* Țesutul muscular neteș este puțin răspândit la animale și are o (consistență) constituție foarte simplă. Celulele au în totdeauna forma lungueață, nucleul asemenea e lungueț; iar protoplasma este striată în sens longitudinal, adică în sensul lungimii celulei. Dacă mai multe celule se unesc între ele, avem atunci un țesut muscular neteș. Acest țesut nu să contracte după voință, adică n'avem conștiință când se contracte.

(Va urma.)

Dr. V. Hăncu.

Vă pudrați? --- Da!

De când se află de vânzare și în Ungaria renumita

Pudră americană de porcelan

IESS,

m'am obișnuit a folosi și eu pudră, pentru că

less este pudră cu mireasma cea mai plăcută.

less este pudră cea mai fină din lume.

less este pudră cea mai inofensivă.

less împiedică asudatul feței, a mâinilor și a subsuorilor.

less face să dispară zgrăbunțele și petele pistrii de pe față.

less se lipește de pielea feței admirabil.

less dă feței o înfățișare elegantă și plăpândă.

less se uzită și ca pudră de față, cea mai fină din lume.

less se capătă în cutii originale americane de câte 3 și 5

Cor. în 6 culori diferite și anume: în culoarea **albă, roza, roza-palidă, crem, crem-palid și în culoarea naturală a feței.** La comanda să se spună anume și **lămurit: în ce culoare și de care preț** să se trimită pudră comandată.

Fete până și feciori dela țară

cumpără în cantități mari

CREME=DIANA

și

SĂPUN=DIANA

Alifii pentru înfrumusețarea feței și pentru finețta mâinilor,

de când aceste se capătă pretotindenea cu prețul de

50 fileri.

Unul mijloc împotriva zgrăbunțelor și a petelor pistrii de pe față.

Se poate comanda prin postă pe lângă rambursă dela

BÉLA ERÉNYI

Apoteca—Diana

în

BUDAPESTA, Károly-körut Nr. 5.

Comanda cea mai mică e de 3 Cor.

Se poate comanda pretotindenea în țară.

(103) 1—10

Zugrav.

Subscribul am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că după praxa câștigată în atelierele din străinătate, mă aflu în plăcuta poziție a putea zugrăvi cu **colori de oleu pe pânză, lemn și zid** toate chipurile **biblice** adătoare în Bisericiile noastre, efigiile și sculptura în lemn. — Primesc **coloratul în oleu sau cleu** a ori ce fel de **edificii publice și private**, precum și **văpsitul de portale, uși și ferestre.** — Asemenea pictez firme cu prețuri foarte moderate.

Rugând On. P. pentru sprijinul binevoitor rămân

cu distinsă stimă

Augustin Cucerzan
zugrav.

(80) 11—?

Aiud—Nagyenyed, Tot-uteza.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88—99.

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29.

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și 4—5 p. m.

(3) 36—62

Director-șef

Dr. Cosmutza.

O vișoară piesă populară în 3 acte de *Octavian Prie* (pag. 99). Se află de vânzare la librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj 60 fil. plus 10 fil. porto.

SALVATOR

asociație internațională de ajutorare.

Intemeiată pe sistemul de grupe ca și celelalte asociații de ajutorare. E însă

UNICA ASOCIAȚIA

care solvește ajutorul asigurat fără nici o detragere, fie grupa completă ori ba. Solvește la caz de moarte deja după 2 luni de membrie 25%, după 3 luni de membrie 50% și după 4 luni de membrie 75% din ajutorul asigurat; iar deja după 5 luni de membrie capitalul întreg. Atestat medical nu se recere. Dacă un membru a solvit în taxe de caz de moarte 60% din capitalul asigurat, imediat i se licuidează întregul capital asigurat. De membru se primește ori care persoană în etatea de 15—80 ani. Se pot asigura: ajutoare de 1—6000 coroane. Taxa de înscriere: 6—16 cor. Taxa anuală de membrie: 4 cor. Taxa pentru fiecare caz de moarte 2—6 cor.

„SALVATOR“ e

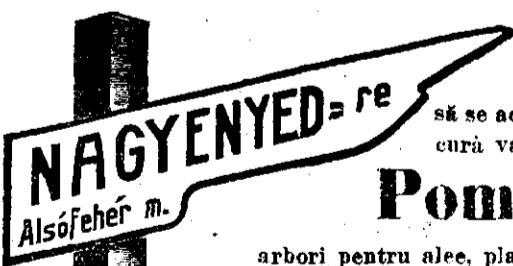
UNICA ASOCIAȚIA

care din venitul curat anual împarte 25% între membrii; iar alte 25% le folosește pentru scopuri internaționale, culturale și umanitare. Prospecte și blanchete trimitem gratuit și franco. Primim și membrii, cari ar fi deja înscriși la alte asociații.

Reprezentanți harnici acceptăm în tot locul.

Reprezentanța generală pentru Ungaria

Timișoara (Temesvár) Josefín, str. domnească (Uri-n.) nr. 2. (102) 1—?

să se adreseze cine dorește a-și procura varietăți autentice de:

Pomi roditori

arbori pentru alee, plante de ornament, conifere, plante de împrejmuire, fructe cu boabe, pueți, etc.

Vițe altoite

(calitate superioară) viță europeană și americană cu și fără rădăcini. (Catalog instructiv la cerere gratuit).

FISCHER és Társai

faiskolák és szőlőültetvénytelepek

P. T. Vițicultori și Proprietari!

Grăbiți a procura altoi din celea mai alesă soiuri de vin alb, roșu și negru: struguri desert, de masă, urcătoare pentru locuință și ville; Exquisite de rară specialitate — dela pepinieria cea mai vestită din Ungaria și străinătate: **Iosif Molnar în Értarcsa**, p. u. loco, com. Bihar, Ungaria. Catalogul cel mai nou la dorință să trimită gratis și francat. Altoii, Delaware, vitele, portaltoii cu și fără rădăcini, toate produsul nostru. — **Iosif Molnar mare proprietar și pepinierist în ÉRTARCSA**, p. u. loco, com. Bihar, Ungaria. (98) 2—10

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, saloane, aranjare completă de hotel, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 96—104 (Központi városbáza mellett).

În secția morburilor de piele dela universitatea Franz Iosef-ină din Cluj, la ordinul directorului prof. Marschalko. se prescriu numai săpunuri igienice de ale lui Heinrich. Calități alese de renume mondial sunt:

SĂPUNUL DE CĂTRAN

(carele a scos din uz produsele străine de acest soi).

Săpunul-chrom ÎMPOTRIVA ASUDATULUI.
Săpunul de pucioasă împotriva mâncării-me și crepăturii de piele.

Împotriva petelor pistrui ale feței șel. cum și în contra atot felul de necurății ale obrazului: **Săpunul-Borax.**

Împotriva căderii părului: **Săpunul de petrol.**

Afară de aceste tot felul de săpunuri medicinale, aflătoare în orice apotecă și drogherie. Preț-curent spedează prompt:

Fabrica de săpun medical **IOSIF HEINRICH** Societate acț.
(67) 18—? in CLUJ (Kolozsvar).

ALBUMUL BUNEA

în o minunată execuție tehnică și cu un cuprins bogat de peste 200 pagini.

E admirabilă coperta în mai multe culori, după originalul picturii noastre **F. C. Domșa**. Urmează, numai decât la început portretul șel din urmă al canonicului Bunea în patru culori. Și alte peste 20 clișee, apoi capete artistice, suplimente, etc.

Comandele se pot face la

Adresa: **Albumul Bunea — Blaj-Bulázsfalva sau Librăria semin.**

Dr. IZIDOR MARCU:

Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408 pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica f. 8° 586 pag. 5'40 cor. Sunt indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela Librăria Seminarului teol. gr. cat. din Blaj cu prețul 9'50 cor.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoră de clopote și fabrica de scaune de fier pentru clopote a lui

Antoniú Novotny

in Timișoara-Fabric 4. 87—52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier hănt, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopoțele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

□ clopoțele găurite □

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

recomandă

✿ Asigurări împotriva focului ✿

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

✿ Asigurări pe viață ✿

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de pensie și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911	K.	5,275,798-28
Capitale asigurate pe viață achitate	„	5,146,556-88
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1911	foc	127,763,744--
	vioață	10,931,322--
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor.	2.520,492--

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(5) 94—?